

5.3 EXEMPEL PÅ INKLUSION/Vasa

Idas skolgång i Gerby skola

Viveca Dahl

Nu går integrerade Ida vidare till högstadiet

Ida Sundelin i Gerby är 13 år. I höst börjar hon i Borgaregatans högstadium efter sex år i skolan i Gerby. Det låter föga anmärkningsvärt; 13-åringar brukar börja i högstadiet. Men Ida Sundelin har Downs syndrom. 1996 när det började bli aktuellt med skolgång för hennes del vände och vred hennes föräldrar Karl-Rune och Sari Sundelin på problematiken.

Regeln var då att Downbarn började i specialskola, det vill säga i Mussor skola.

Men för Idas del blev det integrering. Kontakten till andra handikappade har hon fått via andra kanaler än skolan. Och i dag, sex år senare, har hennes föräldrar svårt att peka på några problem under de integrerade åren. De vill rikta ett varmt tack framför allt till skolan – lärare, elever, föräldrar – som gjort Idas skolgång i Gerby möjlig.

- Vi vill inte säga att någon annan valt fel. Men integrering är ett verkligt alternativ. Det har vi bevisat. - Som föräldrar och ansvariga för vårt barn, har vi hela tiden känt att vi och skolan har strävat mot samma mål, nämligen att ge Ida en bra start i livet, säger Sari Sundelin.

Sari och Karl-Rune Sundelin valde för sju år sedan att låta då 7-åriga Ida börja i vanlig skola, trots att hon har Downs syndrom. Det första skolåret tillryggalade hon i Björkdungens daghem. Sedan flyttade hon över vägen till Gerby skola, en skola hon går ut i vår.

I höst börjar hon i Borgaregatans högstadium. Något som under Idas första skolår ännu kallades ett experiment har blivit permanent, det naturliga. Ida själv tvekar inte det minsta inför steget.

Tvekade föräldrarna då det begav sig?

Det givna var då, 1996, att ett handikappat barn skulle gå i Mussor skola. Sedan dess har integreringstanken vunnit terräng.

Men frågan om specialskola kontra integrering är och förblir ändå brännande, något den intensiva diskussionen om Mussor skolas renoveringsbehov härom året illustrerade.

Det är en fråga som rör vid så känsliga strängar, det vill säga: Vad är bäst för mitt barn?

- Vi ville det bästa för vår dotter, säger Karl-Rune Sundelin enkelt.

Det innebar för deras del att inte automatiskt följa huvudspåret. På det kom det varierande reaktioner. Idas föräldrar har antecknat dels olika milstolpar, dels kommentarer.

- Vi fick råd och uppmuntran från många håll, säger Sundelin.

Den 17 januari 1996 hade Karl-Rune Sundelin en första diskussion med Gerby skolas rektor Torbjörn Sandén. Från 25 januari finns en anteckning om att Björkdungens daghemsföreståndare Lillemor Gammelgård ”tror att det nog går, bara Ida får en assistent”. Ett andra möte mellan Sundelin och Sandén i mitten på februari resulterade i beslutet om att ansöka om uppskov, det vill säga ett första skolår på dagis.

Avskräckande seminarier

- En lyckad integrering kräver resurser men trots allt är attityderna kanske ändå ett större problem, säger Karl-Rune Sundelin.

- I slutet av februari tog sedan jag och Sandén kontakt med Vasa stads skolverk. Där tyckte man att detta med integrering var en så stor sak att man beslöt ordna seminarier på temat, säger Karl-Rune Sundelin.

Det blev sammanlagt fem seminarier – det sista hösten 1996 – och Idas föräldrar minns dem som ganska obehagliga. Värst var redovisningen av ett antal fallstudier, redogörelser för vilka de negativa följderna av misslyckad integrering kan bli.

- Jag minns en mamma som började gråta på ett seminarium och sedan inte dök upp alls på de senare, säger Karl-Rune Sundelin.

- Det är klart att ingen handlade så här av ren illvilja, det handlade mer om bristande kunskap. I dag kan vi bara konstatera att ingen av de faror som skisserades då drabbade vår dotter.

Men båda betonar den enskilda skolans betydelse. Karl-Rune Sundelin talar om en positiv attityd som från föreståndaren och lärarna sipprat ner till eleverna. Sari Sundelin talar om den goda och omfattande undervisning som kommit Ida till del.

Ida själv demonstrerar. Tryggt placerad mellan båda föräldrarna i soffan läser hon högt ur läseboken. Det är en rolig procedur, exekverad med stolthet.

Individuell läroplan

Att hon skulle kunna läsa när hon går ut Gerby skola var ett av de mål föräldrarna i tysthet uppställt. Det lyckades.

- Men det är klart.. inte kan vi jämföra i och med att vi inte vet vad hon skulle ha lärt sig i Mussor skola, säger Sari Sundelin.

Ida har haft en individuell läroplan som föräldrarna och specialläraren begrundat varje höst. Hon har haft förmånen att ha samma speciallärare, Ingegerd Ström, under sina sex skolår. Med henne har hon tillbringat nio timmar i veckan. Timmarna har använts för läsning, skrivning, räkning och finska. Resten av tiden har hon varit integrerad i sin klass, haft historia, religion, miljö- och naturkunskap, teckning, musik och gymnastik. Hon har hunnit ha tre klasslärare och tre assistenter.

- Ingegerd har haft ansvar för det pedagogiska, klassläraren för den sociala biten, säger Sari Sundelin. De sociala modeller hon fått av de andra, ”vanliga” barnen kunde hon inte ha fått i Mussor skola.

Skolgången i den vanliga skolan har också gjort henne hemtam i hemmiljön.

- Jag tror att hon blivit självständig på ett sätt som hon inte skulle ha blivit ifall hon satts i en taxi och skjutsats till Mussor varje morgon, säger Sari Sundelin.

- Hon är Ida i Gerby. En del av dem som hälsar på henne när hon rör sig ute känner vi inte... Och det är som det ska vara.

En dröm blev sann

I vår har Ida också kunnat förverkliga en dröm: Hon har lärt sig cykla.

Föräldrarna har tillämpat samma regler för hennes del som för de äldre syskonen och förmedlat till lärarkåren att detsamma gärna får gälla i skolan.

- Men speciellt när hon var yngre var det ju lite osäkert i och med att man inte kunde vara säker på hon förstod då man förklarade reglerna, säger Karl-Rune Sundelin.

-Jag tror att Ida haft det tuffare än om hon gått i Mussor. Men i gengäld har hon lärt sig mer. Vi har sagt åt assistenterna att de ska försöka hjälpa henne så lite som möjligt.

Ett vanligt argument mot integrering är att det handikappade barnet far illa, inte utvecklar en handikappmedvetenhet, om det inte möter andra handikappade. Det har Sari och Karl-Rune Sundelin försökt avvärja genom att se till att handikappkontakten skötts utom skoltid. Ida går och simmar med en handikappgrupp. Hennes flickkompisar i scouterna bildar också en sådan grupp.

En tillgång för skolan

En solskenshistoria från skolvärlden så här på skolavslutningsdagen, alltså?

Jo, Idas föräldrar har svårt att peka på några större problem.

- I början var jag rädd att någon i föräldrakretsen skulle uppleva att vår dotter ”stal” resurser från den normala undervisningen, säger Karl-Rune Sundelin. Men det har gått tvärtom. Ida har blivit en tillgång, en person som tillfört skolan mervärde. I hennes kölvatten kommer en andra flicka med Downs syndrom.

- De lärare och elever som haft att göra med dem båda har insett att också Downbarn är olika, säger Karl-Rune Sundelin.

- Det är inte handikappet som styr utan personligheten.

Artikeln, skriven av Viveca Dahl, har ingått i Vasabladet den 31.5.2003